

АКТУАЛНИ АСПЕКТИ И ПРОБЛЕМИ ПРИ ПРАКТИЧЕСКОТО ПРИЛОЖЕНИЕ НА РЕЖИМА НА СЛАБА КАПИТАЛИЗАЦИЯ

Мина Димитрова
 Дипломиран експерт-счетоводител,
 Регистриран одитор

Ключови думи:	Резюме
<p><i>Слаба капитализация</i></p> <p><i>Собствен капитал</i></p> <p><i>Привлечен капитал</i></p> <p><i>Финансови (лихвени) разходи</i></p> <p><i>Непризнати разходи за лихви</i></p> <p><i>Приходи от лихви</i></p> <p><i>Счетоводен финансов резултат преди всички разходи и приходи от лихви</i></p> <p><i>Признати разходи от лихви</i></p> <p><i>ЗКПО</i></p>	<p><i>Регулирането на слабата капитализация по реда на ЗКПО е специфичен процес, чийто практическо изпълнение поражда редица въпроси и казуси. С настоящия материал, чрез анализ на отделни понятия и примери от практиката, свързани с режима на слаба капитализация, се цели да се даде отговор на конкретни въпроси и казуси и съответно да се улесни практиката.</i></p>

Регулирането на слабата капитализация е специфичен данъчен режим, регламентиран с чл. 43 от ЗКПО, който определя:

- критериите за прилагане на режима на слаба капитализация (чл. 43, ал. 6);
- разходите за лихви, които подлежат на регулиране по реда на слабата капитализация (чл. 43, ал. 3);
- методиката за определяне размера на непризнатите разходи за лихви (чл. 43, ал. 1);
- условията, срокът и методиката за признаване на непризнатите разходи за лихви (обратното им проявление) (чл. 43, ал. 2).

Регулирането на слабата капитализация се определя като специфичен данъчен режим, поради това че:

- е приложим само от тези данъчно задължени лица (ДЗЛ), при които привлеченият капитал превишава трикратния размер на собствения им капитал;

- непризнати за данъчни цели не са всички, а само определени финансови (лихвени) разходи;
- възниква специфична намаляема временна разлика, която не е свързана с конкретен актив или пасив на ДЗЛ и при настъпване на определени обстоятелства (*изтичане на срока по чл. 43, ал. 2; преобразуване на ДЗЛ по реда на глава деветнадесета*) се трансформира в постоянна.

Тази специфичност на режима изисква практическите действия от ДЗЛ да се извършват в определена последователност на следните разграничими етапи:

I. Изчисляване и сравняване на собствен и привлечен капитал по формулата, дадена с чл. 43, ал. 6

Поради това че режимът на слаба капитализация не се прилага от всички ДЗЛ, а само от тези, при които привлеченият капитал превишава трикратния размер на собствения им капитал, от особено значение е изчисляването на сумата на собствен и привлечен капитал по формулата, дадена с чл. 43, ал. 6:

$$\frac{ПК_1 + ПК_2}{2} \geq 3 \times \frac{СК_1 + СК_2}{2}, \text{ където}$$

ПК₁ е привлеченият капитал към 1 януари на текущата година;

ПК₂ е привлеченият капитал към 31 декември на текущата година;

СК₁ е собственият капитал към 1 януари на текущата година;

СК₂ е собственият капитал към 31 декември на текущата година.

На този етап на изчисляване и сравняване на собствен и привлечен капитал в практиката, обаче, възникват известни проблеми, свързани с:

1. Определяне структурата на собствения капитал по смисъла на чл. 43, ал. 6 от ЗКПО

Поради това че за целите на режима на слаба капитализация в Закона е дадена дефиниция само за привлечен капитал, но не и за собствен капитал, в практиката се пораждат различни тълкувания за структурата на собствения капитал.

За собствения капитал поради липса на дефиниция в ЗКПО за целите на режима на слаба капитализация се изхожда от дефиницията, дадена в счетоводното законодателство (т. 4.3 на Общите разпоредби на НСФОМСП). Съгласно тази дефиниция „собствен капитал” е остатъчната стойност на активите на предприятието след приспадането на всичките му пасиви. На практика сумата на собствения капитал се отъждествява със сумата на раздел „А” на баланса (от формата, определен с приложение 1 към СС 1).

Тази дефиниция, обаче, не дава достатъчна яснота за структурата (елементите) на собствения капитал по смисъла на чл. 43, ал. 6 на ЗКПО, като най-често тази неяснота е свързана с третирането на допълнителните парични вноски по чл. 134 от ТЗ, т.е. като елемент на собствения или привлечен капитал. За счетоводното отчитане на допълнителните парични вноски и поради липса на изричен регламент в счетоводното законодателство следва да се изхожда от специфичния характер на тези вноски и изисквания, определени с ТЗ. Паричните вноски по чл. 134 от ТЗ са нормативно определено задължение на съдружниците за предоставяне на парични средства в дружеството за покриване на загуба и при временна необходимост от парични средства за определен срок и за тях може да се договаря лихва. Безспорно тези признаци на допълнителните парични вноски определят счетоводното им отчитане и представяне във финансовия отчет като задължение (финансов пасив) и съответно ги класифицират като елемент на привлечения капитал. По този въпрос относно изложеното счетоводно третиране на вноските по чл. 134 от ТЗ има и становище на УМС на ИДЕС (изх. № 121/12.11.2012г.) и писма на НАП.

Ето защо за изчисленията по формулата сумата на допълнителните парични вноски по чл. 134 от ТЗ трябва да се включва в сумата на привлечения капитал дори и когато тези вноски са отчетени по капиталови сметки и посочени в баланса като „резерви“, „допълнителен капитал“ или като друг елемент (балансово перо) от собствения капитал.

2. Определяне структурата на привлечения капитал по смисъла на чл. 43, ал. 6 от ЗКПО

За определяне сумата на привлечения капитал от значение е дефиницията, дадена с § 1, т. 20 от ДР на ЗКПО, с която се определя, че по смисъла на чл. 43, ал. 6 „привлечен капитал“ е сумата от пасивите на предприятието, с изключение на финансиранятия. За коректността на изчисленията не е достатъчно, обаче, само общото дефиниране на привлечения капитал, но и дефиниране на понятието „финансиране“.

В „Енциклопедия по счетоводство“, том II финансирането (Financing) е определено като предоставяне на финансови средства (неотменимо или под условие) с цел постигане на определени цели, покриване на загуби, посрещане на бъдещи задължения, придобиване на дълготрайни активи и за текущата дейност за различен период от време. А с приложимите счетоводни стандарти (СС 20 *Отчитане на правителствени дарения и оповестяване на правителствена помощ* и МСС 20 *Счетоводно отчитане на безвъзмездни средства, предоставени от държавата, и оповестяване на държавна помощ*) финансирането се дефинира като правителствено дарение и се изразява в предоставянето на средства от правителството на дадено предприятие като компенсация за спазване от негова страна в миналото или в бъдеще на определени условия, отнасящи се до текущата дейност на предприятието. А „правителство“, съгласно стандарта, е всеки държавен орган, институция, служба или други подобни органи на местно, национално или международно равнище.

При определяне сумата на привлечения капитал, и в частност сумата на финансирането, често срещан проблем е третирането на сумата на „преотстъпения данък по чл. 184 и 189б“, т.е. като елемент на собствен или привлечен капитал. Проблемът за счетоводното третиране на преотстъпения данък по реда на ЗКПО се поражда от това, че от регламентирания с приложимите счетоводни стандарти (СС 20 и МСС 20) форми на финансиране има и такава форма „преотстъпени данъци“.

За преотстъпения данък по реда на ЗКПО, обаче, са приети специфични изисквания от ЗКПО и приложимите счетоводни стандарти, а именно:

- преотстъпването на корпоративен данък, съгласно чл. 166 от ЗКПО, е правото на данъчно задълженото лице (ДЗЛ) да не внася в републиканския бюджет определените по реда на ЗКПО суми за корпоративен данък, които остават в патримониума на ДЗЛ и се разходват за цели, определени със ЗКПО;
- преотстъпеният корпоративен данък, съгласно чл. 168 от ЗКПО, се отчита в собствения капитал на ДЗЛ и изречение второ на т. 3.2, буква „в“ на СС 20 се отчита като резерв в собствения капитал, а не като финансиране или дарение, свързано с дълготраен амортизируем актив.

Пояснения и указания, аналогични на описаните, са дадени и с писма на ЦУ на НАП с изходящи номера М-24-31-32/06.06.2013 г.; М-16-12-141/29.05.2013 г.; 53-003-86/13.08.2013 г.

Изложените нормативни изисквания безспорно доказват, че преотстъпените данъци счетоводно и данъчно се третират като елемент на собствения капитал, а не като финансиране, т.е. и за целите на слабата капитализация те са собствен капитал, а не финансиране.

3. Източници на информация за собствен и привлечен капитал

Основен източник на информация за определяне размера на собствен и привлечен капитал е счетоводният баланс на ДЗЛ. Балансът се налага като такъв източник и поради това, че информацията в него е групирана и класифицирана, като балансови пера за активи, собствен капитал и пасиви, което групиране максимално улеснява изчислителния процес по формулата на чл. 43, ал. 6 от ЗКПО. При практическото приложение на този източник на информация за определяне размера на собствен и привлечен капитал възникват също проблеми, които се изразяват в:

- **наличие на времева разлика между датата (момента) на изготвяне на счетоводния баланс (отчет за финансово състояние) и датата на извършване на изчисленията по формулата на чл. 43, ал. 6 от ЗКПО.**

Балансът към 31 декември на текущата година обичайно се изготвя след начисляването на данъците върху печалбата (текущи и отсрочени), т.е. след попълването на ГДД, а информацията за собствен и привлечен капитал във връзка с режима за слаба капитализация е необходима при попълването на ГДД,

т.е. на по-ранен етап. Поради тази времева разлика в практиката най-често информацията за собствен и привлечен капитал към 01 януари се извлича от баланса (данните за предходната година), а информацията към 31 декември се извлича от оборотната ведомост, изготвена преди начисляване на данъците върху печалбата. Разбира се, за целите на режима на слаба капитализация може да се изготви и баланс към 31 декември преди начисляване на данъците.

- **наличие на компенсирани пера (салда) на активи и пасиви в баланса**

В практиката често прилаган счетоводен подход е завеждането и на вземания и задължения по една счетоводна сметка (типично за сметки „Други дебитори“ и „Други кредитори“), при което за тези сметки се формира компенсирано салдо. Проблемът не е толкова в начина на счетоводното отчитане, а в представянето на тези салда компенсирано, а не разгърнато в оборотната ведомост и в баланса, което води до невярно представяне на сумата на активите и пасивите. За коректното определяне сумата на привлечения капитал за изчисленията по формулата на чл. 43, ал. 6 от ЗКПО задължително трябва тези салда да се вземат разгърнато, като активи и пасиви (вземания и задължения), а не компенсирано. Представянето на тези салда е от особено значение в случаите, когато съотношението на собствен и привлечен капитал, определено по формулата, значително се променя след представяне на салдата разгърнато, т.е. сумата на привлечения капитал е изчислена на база компенсирано салдо, при което тройният размер на собствения капитал е по-голям от привлечения и ДЗЛ не попада в режим на слаба капитализация, а при изчисляване на сумата на привлечения капитал на база разгърнато салдо (активи и пасиви) съотношението се променя и ДЗЛ попада в режим на слаба капитализация.

- **наличие на различен текущ финансов резултат (нетен и брутен) като елемент на собствения капитал към 01 януари и 31 декември на годината.**

Текущият финансов резултат, като елемент на собствения капитал, е с различна структура, като към 01 януари на годината (колона «предходна година») е нетен, т.е. след начисляването на данъците от печалбата, а към 31 декември е брутен, т.е. преди начисляване на данъците върху печалбата.

Този проблем е особено актуален в случаите, когато съотношението на собствен и привлечен капитал, определено по формулата, значително се променя след начисляването на данъците от печалбата, т.е. преди начисляване на данъците за текущата година тройният размер на собствения капитал е по-голям от привлечения и ДЗЛ не попада в режим на слаба капитализация, а след начисляване на данъците съотношението се променя и ДЗЛ попада в режим на слаба капитализация. Това би създавало значителни проблеми за ДЗЛ при данъчни проверки, защото за изчисленията по формулата на чл. 43, ал. 6 не е налице необходимата яснота.

При настоящата формулировка времевият фактор е този, който неоспоримо и логично определя, че сумите на собствен и привлечен

капитал към 31 декември на годината трябва да бъдат изчислени преди начисляването на данъците върху печалбата.

Пример:

Сумата на собствения и привлечения капитал към 01.01.2014 г. и 31.12.2014 г. по данни от баланса на ДЗЛ е:

№	Балансови пера (активи и пасиви)	31.12.2014 г.		01.01.2014 г.
		Преди начисляване на данъци от печалбата	След начисляване на данъци от печалбата	Стойности от к. предходна година на баланса
1	Записан капитал	50 000.00	50 000.00	50 000.00
2	Преоценъчен резерв	47 000.00	47 000.00	52 000.00
3	Законови резерви	20 000.00	20 000.00	20 000.00
5	Неразпределена печалба	56 000.00	56 000.00	47 800.00
6	Непокрита загуба	(12 800.00)	(12 800.00)	(12 800.00)
7	Текущ финансов резултат, в т.ч.:	2 000.00	(10 500.00)	3 200.00
	• <i>брутен резултат (преди данъци от печалба)</i>	2 000.00		-
	• <i>нетен резултат (след данъци от печалба)</i>		(10 500.00)	3 200.00
	Общо собствен капитал (раздел А)	162 200.00	149 700.00	160 200.00
8	Пасиви	618 396.00	630 896.00	485 645.00
8.1	в т.ч. финансиране	180 000.00	180 000.00	0
	Сума на привлечения капитал	438 396.00	450 896.00	485 645.00

Изчисления по формулата:

I вариант –правилен

Преди начисляване на данъците от печалбата по ГДД за 2014 година

- Троен размер на собствения капитал, изчислен преди начисляването на данъци върху печалбата, т.е. при текущ финансов резултат към 31.12.2014 г. преди данъци и счетоводна печалба в размер на 2 000 лв.

$$(160\ 200 + 162\ 200) : 2 = 161\ 200 \times 3 = 483\ 600.00 \text{ лв.}$$

- Привлечен капитал към 31.12.2014 г., изчислен преди начисляването на данъци върху печалбата:

$$(485\ 645 + 438\ 396):2 = 462\ 020.50 \text{ лв.}$$

При този вариант тройният размер на средноаритметичната величина на собствения капитал (483 600.00) е по-голям от средноаритметичната величина на привлечения капитал (462 020.50) и ДЗЛ не попада в режим на слабата капитализация.

II вариант – неправилен

След начисляване на данъците от печалбата по ГДД за 2014 година

- Троен размер на собствения капитал, изчислен след начисляването на данъци върху печалбата, т.е. при текущ финансов резултат към 31.12.2014 г. след данъци – счетоводна загуба (10 500.00)

$$(160\ 200 + 149\ 700):2 = 154\ 950 \times 3 = 464\ 850.00 \text{ лв.}$$

- Привлечен капитал към 31.12.2014 г., изчислен след начисляването на данъците върху печалбата:

$$(485\ 645 + 450\ 896):2 = 468\ 270.50 \text{ лв.}$$

При този вариант тройният размер на средно аритметичната величина на собствения капитал (464 850.00) е по-малък от средно аритметичната величина на привлечения капитал (468 270.50) и ДЗЛ попада в режим на слабата капитализация.

II. Проверка структурата на счетоводно отчетените лихвени разходи

Другият разграничим етап от режима на слаба капитализация е процесът на изследване структурата на счетоводните разходи за лихви съобразно изискванията на чл. 43, ал. 3 от ЗКПО. Практическите действия при този процес се основават на разбирането, че принципно разходите за лихви са признати за данъчни цели и само определени лихвени разходи се регулират за данъчни цели по реда на слабата капитализация. Това разбиране се налага от подхода на изключването, приложен от Закона за дефиниране структурата на разходите за лихви, т.е. подробно са регламентирани с чл. 43, ал. 3 разходите за лихви, **които не подлежат на регулиране:**

- лихви по финансов лизинг и банков кредит, освен когато страните по сделката са свързани лица или лизингът, съответно кредитът, е

гарантиран или обезпечен от, или е отпуснат по нареждане на свързано лице;

- **наказателни** лихви за закъснели плащания и неустойки;
- **лихви**, непризнати за данъчни цели на друго основание в Закона;
- **лихви и други разходи по заеми**, които съгласно счетоводното законодателство са капитализирани като част от стойността на актив.

Особено внимание следва да се обърне на разходите за лихви по банкови кредити и финансови лизинги, които по принцип са признати за данъчни цели и не се регулират по режима на слабата капитализация, но когато кредитите и лизингите са **гарантирани или обезпечени** от или са отпуснати по нареждане на свързано лице, свързаните с тях разходи за лихви подлежат на регулиране.

Един от проблемите, който се проявява на този етап в практиката, се изразява в аргументирането на две различни становища относно това дали размерът на непризнатите лихви се определя пропорционално на размера на обезпечението, или не. С едното становище, което е и на НАП, се приема, че размерът на непризнатите лихвени разходи не зависи от размера на обезпечението и гаранциите, т.е. целият размер на лихвените разходи подлежи на регулиране независимо каква част от заема е обезпечена от свързаното лице и с какво (имущество, запис на заповед).

Другото становище е, че размерът на непризнатите лихвени разходи зависи от размера на обезпечението и гаранциите, т.е. не целият размер на лихвените разходи подлежи на регулиране, а само такава част от лихвите, съответстваща на процента на обезпечение от свързаното лице на заема. Второто становище е потвърдено и с решение на ВАС № 10179 от 11.07.2012 г. (пример: ако обезпечението от свързаното лице покрива 60% от кредита, то и непризнатите разходи от лихви ще бъдат 60% от изчислените по методиката непризнати лихви, а не целия размер).

За коректното прилагане на данъчния режим за регулиране на слабата капитализация от особено значение е и изясняването на понятието „финансови (лихвени) разходи“. Проблемът, който възниква в практиката при определяне на непризнатите лихви по смисъла на чл. 43, ал. 3, се дължи на това, че в Закона няма приета дефиниция, поради което се създава неяснота и двусмислено тълкуване на понятието. В практиката понятието „финансови (лихвени) разходи“ се третира в по-тесен и по-широк смисъл, т.е. че включва само лихвите, а в по-широк аспект, т.е. че включва освен лихви и такси, и комисиони, свързани с кредита (лизинга). Това, че понятието „финансови (лихвени) разходи“ се използва в Закона от 2007 г., преди този период по смисъла на режима за слаба капитализация се използва понятието „разходи за лихви“, води до логическото заключение, че новото понятие обхваща по-широк кръг лихвени разходи, свързани с кредита, а не само лихвите. И все пак за безпроблемното приложение на тази норма нужната яснота на понятието „финансови (лихвени) разходи“ не може да се базира и защитава само с логически отъждествявания, а с приемането на легална дефиниция в ЗКПО.

III. Изчисляване размера на непризнатите за данъчни цели разходи за лихви и попълване на “Справка – Регулиране на слабата капитализация”

Следващият разграничим етап от режима на слаба капитализация е процесът на изчисляване на непризнатите за данъчни цели разходи за лихви. Този етап на практика се дефинира като същински етап от режима, докато описаните два предходни етапа, които не отстъпват по значимост, имат подготвителен характер.

С чл. 43, ал. 1 на ЗКПО е дадена следната формула за определяне на размера на непризнатите за данъчни цели разходи за лихви:

$$\text{НРЛ} = \text{РЛ} - \text{ПЛ} - 0,75 \times \text{ФРПЛ}, \text{ където:}$$

НРЛ са непризнатите разходи за лихви;

РЛ са разходите за лихви, определени по реда на чл. 43, ал. 3;

ПЛ е общият размер на приходите от лихви;

ФРПЛ е счетоводният финансов резултат преди всички разходи и приходи от лихви.

За коректните изчисления по формулата от значение е правилното определяне на всеки елемент от формулата. В практиката често се среща разходите и приходите от лихви да не са отчетени само в една счетоводна сметка (с/ка „Разходи за лихви“ и „Приходи за лихви“), но и по други сметки, като „Други финансови разходи/приходи“, а също и по сметки от гр. 60 и 70 – „Други разходи“ и „Други приходи“, което изисква по-обстояен анализ и съответно обобщаване (групиране) на всички разходи и приходи от лихви.

Базисната величина за определяне на счетоводния финансов резултат преди всички разходи и приходи от лихви (ФРПЛ) от формулата е счетоводният финансов резултат преди данъците от печалбата, т.е. отразените в ОПР – счетоводна печалба/счетоводна загуба (р 10).

IV. Обратно проявление (посочване в намаление в ГДД) на непризнатите разходи за лихви (чл. 43, ал. 2)

Друг значим етап от режима на слаба капитализация е процесът на обратно проявление на непризнатите разходи за лихви по реда на чл. 43, ал. 2 от ЗКПО. Непризнатите разходи за лихви, с които е преобразуван счетоводният финансов резултат в увеличение в годината на отчитането им, се признават за данъчни цели през следващите пет години до изчерпването им в размер, определен за текущата година по следната формула:

$$\text{ПРЛ} = 0,75 \times \text{ФРПЛ} + \text{ПЛ} - \text{РЛ}, \text{ където:}$$

ПРЛ са признатите разходи за лихви;

ФРПЛ е счетоводният финансов резултат преди всички разходи и приходи от лихви;

ПЛ е общият размер на приходите от лихви;

РЛ са разходите за лихви, определени по реда на ал. 3 за текущата година.

За коректното изпълнение на този процес от значение са следните правила и действия:

- величините, участващи във формулата, са тъждествени (съответстват) на величините от формулата по чл. 43, ал. 1 за определяне размера на непризнатите разходи;
- задължително се попълва „Справка – Регулиране на слабата капитализация“;

(за 2014 г. тази справка ще бъде помощна, т.е. тя няма да е част от ГДД по чл. 92 и няма да се подава в НАП с ГДД, а ще се съхранява от ДЗЛ);

- спазване на срока за обратно проявление от пет години, като за нововъзникналите непризнати разходи за лихви срокът за обратното им проявление започва да тече от годината на възникването им, като се спазва поредността на възникването им.

Величината на непризнатите и признатите разходи за лихви е в пряка зависимост от следните две величини:

- брутният счетоводен финансов резултат (преди данъците от печалбата), коригиран с всички разходи и приходи от лихви; и
- общия размер на приходите от лихви.

Това е така, защото по формулите, дадени с чл. 43, ал. 1 и ал. 2, признатият данъчен лимит за тази величина се формира от сбора на 75 на сто от описания счетоводен финансов резултат и общия размер на приходите от лихви. Когато брутният счетоводен финансов резултат (преди данъците от печалбата), коригиран с всички разходи и приходи от лихви, е отрицателна величина (или нула), то този отрицателен (или нулев) резултат не участва във формулата (чл. 43, ал. 4) и върху величината на непризнатите (чл. 43, ал. 1)/признатите (чл. 43, ал. 2) лихви влияние оказва само размерът на счетоводно отчетените приходи от лихви.

Примери:

Пример I. *За определяне на сумата на непризнатите разходи от лихви и съответно сумата на признатите лихви (обратно проявление) при различни счетоводни резултати (загуба и печалба):*

ДЗЛ има непризнати разходи за лихви към 01.01.2014 г., с които е увеличен счетоводният финансов резултат по реда на слабата капитализация

в размер на 27 300 лв., с произход по години: 2009 г. – 5 600 лв.; 2011 г. – 12 500лв.; 2012 г. – 4 590лв. и 2013 г. – 4 610лв.

За 2014 г. ДЗЛ има:

- **счетоводно отчетени финансови (лихвени) разходи** в размер на 15 500лв., които са със следния произход:
 - разходи за лихви и такси по банков кредит – 4 000 лв.;
 - лихви и такси по банков кредит, обезпечен и от свързано лице – 5 200 лв.;
 - разходи за лихви по фирмен кредит – 2 500 лв.;
 - лихви за просрочие на публични общински плащания – 500 лв.;
 - лихви за закъснели плащания към търговски контрагенти – 700 лв.;
 - лихви по финансов лизинг – 2 600 лв.
- **отчетени счетоводни приходи от лихви** в размер на 500 лв.

Представени са три варианта на режима на слаба капитализация при счетоводен финансов резултат преди данъци от печалбата за 2014 г. – печалба и (загуба):

- **Първи вариант** – Счетоводният финансов резултат за 2014 г. на ДЗЛ е загуба в размер на (10 500 лв.);
- **Втори вариант** – Счетоводният финансов резултат за 2014 г. на ДЗЛ е печалба в размер на 23 580 лв.;
- **Трети вариант** – Счетоводният финансов резултат за 2014г. на ДЗЛ е загуба в размер на (25 500 лв.).

Етапи на изпълнение „Режим на слаба капитализация“ :

1. Изчисляване и сравняване на размера на собствен капитал и привлечен капитал по формулата, дадена с чл. 43, ал. 6

Сумата на собствения и привлечения капитал към 01.01.2014 г. и 31.12.2014 г., по данни от баланса е:

№	Показатели	31.12.2014г. (преди начисляването на данъците от печалбата)	01.01.2014г. (стойности от кол. „предходна година“)
1	Общо собствен капитал (раздел А)	149700.00	160200.00
2	Сума на привлечения капитал	550896.00	685645.00

Изчисления по формулата на:

- Троен размер на собствения капитал – 464 850.00 лв.

$$(160\ 200 + 149\ 700) : 2 = 154\ 950 \times 3$$

- Привлечен капитал – 618 270.50 лв.

$$(685\ 645 + 550\ 896) : 2$$

Тройният размер на средноаритметичната величина на собствения капитал (464 850.00) е по-малък от средноаритметичната величина на привлечения капитал (618 270.50) и ДЗЛ попада в режим на слабата капитализация.

2. Определяне на лихвите, които подлежат на регулация за данъчни цели по реда на слабата капитализация:

Видове финансови (лихвени) разходи	Данъчно третиране по чл. 43, ал. 3	Сума в лева
<i>Лихви и такси по банков кредит</i>	<i>Признати данъчни разходи, определени с чл. 43, ал. 3, т. 1.</i>	<i>4 000</i>
<i>Лихви и такси по банков кредит, обезпечен и със запис на заповед от свързано лице</i>	<i>Подлежат на регулиране по реда на слабата капитализация – чл. 43, ал. 3, изр. 1 и извън изключенията по т. 1</i>	<i>5 200</i>
<i>Разходи за лихви по фирмен кредит</i>	<i>Подлежат на регулиране по реда на слабата капитализация – в обхвата на чл. 43, ал. 3, изр. 1 и не са в изключенията</i>	<i>2 500</i>
<i>Лихви за просрочие на публични общински плащания</i>	<i>Непризнати за данъчни цели на друго основание – по чл. 26, т. 6 и не подлежат на регулиране по реда на слаба капитализация – чл. 43, ал. 3, т. 3</i>	<i>500</i>
<i>Наказателни лихви за закъснели плащания с търговски контрагенти</i>	<i>Признати данъчни разходи и не подлежат на регулиране по реда на слаба капитализация – чл. 43, ал. 3, т. 2</i>	<i>700</i>
<i>Лихви по финансов лизинг</i>	<i>Признати данъчни разходи, не подлежат на регулиране – чл. 43, ал. 3, т. 1.</i>	<i>2600</i>
Обща сума на лихвените разходи		15 500
Сума на разходите за лихви, подлежащи на регулиране по реда на слабата капитализация – чл. 43, ал. 3		7 700

3. Попълване на „Справка – Регулиране на слабата капитализация“ и определяне сумата на непризнатите разходи за лихви (чл. 43, ал. 1) и сумата на признатите (обратно проявление) разходи за лихви по чл. 43, ал. 2

3.1. При счетоводен финансов резултат загуба – (10 500 лв.) (първи вариант)

№	ПОКАЗАТЕЛИ	Сума в лева
1	Счетоводен финансов резултат (загуба)	(10 500)
2	Общ размер на приходите от лихви	500
3	Общ размер на разходите за лихви	15 500
4	Счетоводен финансов резултат без влиянието на всички приходи и разходи от лихви (ред 1 – ред 2 + ред 3) (-10 500 – 500 + 15 500)	4 500
5	Разходи за лихви, подлежащи на регулация, посочени в чл. 43, ал. 3 от ЗКПО	7 700
6	0.75 x ред 4 , когато сумата по ред 4 е положителна величина или нула , когато сумата по ред 4 е отрицателна или нулева величина (4500 x 0.75)	3 375
7	ред 5 – ред 2 – ред 6 (7 700 – 500 – 3 375)	
7.1	получената разлика е положителна величина – сумата от този ред се попълва на ред 8 от колона А на част VI	3 825
7.2		

В този вариант счетоводният финансов резултат е **загуба в размер на 10 500 лв.**, но след изключването на всички приходи и разходи от лихви счетоводният финансов резултат става печалба в размер на 4 500 лв. (ред 4 на Справката) и 75 на сто от тази печалба е **3 375 лв.** (ред 6 на Справката).

Сумата на разходите за лихви, непризнати за данъчни цели по реда на слабата капитализация, която ДЗЛ посочва в увеличение на счетоводния финансов резултат за 2014 г., е в размер на 3 825 лв., получена от сумата на разходите за лихви, подлежащи на регулация в размер на 7 700 лв., минус приходите от лихви в размер на 500 лв. и минус – 3 375 лв.

През 2014 г. изтича петгодишният период за обратното проявление на непризнатите разходи за лихви по реда на слаба капитализация, възникнали за 2009 г. в размер на 5 600лв., поради което от данъчна временна разлика те се трансформират в постоянна данъчна разлика.

За ДЗЛ остават за обратно проявление в следващите години непризнати лихви по реда на слаба капитализация в размер на 25 525 лв., възникнали от:

- 2011 г. – 12 500 лв., с петгодишен период за обратно проявление 2012 г.-2016 г.
- 2012 г. – 4 590 лв., с петгодишен период за обратно проявление 2013 г.-2017 г.
- 2013 г. – 4 610 лв., с петгодишен период за обратно проявление 2014 г.-2018 г.
- 2014 г. – 3 825 лв., с петгодишен период за обратно проявление 2015 г.-2019 г.

3.2. При счетоводен финансов резултат за 2014 г. на ДЗЛ печалба в размер на 23 580 лв. (втори вариант)

№	ПОКАЗАТЕЛИ	Сума в лева
1	Счетоводен финансов резултат	23 580
2	Общ размер на приходите от лихви	500
3	Общ размер на разходите за лихви	15 500
4	Счетоводен финансов резултат без влиянието на всички приходи и разходи от лихви (<i>ред 1 – ред 2 + ред 3</i>) (23 580 – 500 + 15 500)	38 580
5	Разходи за лихви, подлежащи на регулация, посочени в чл. 43, ал. 3 от ЗКПО	7 700
6	0.75 x ред 4 , когато сумата по ред 4 е положителна величина или нула , когато сумата по ред 4 отрицателна или нулева величина (38 580 x 0.75)	28 935
7	<i>ред 5 – ред 2 – ред 6</i> (7 700 – 500 – 28 935)	
7.1	получената разлика е положителна величина – сумата от този ред се попълва на ред 8 от колона А на част VI	-
7.2	получената разлика е отрицателна величина	(21 735)

При този вариант счетоводният финансов резултат, след изключването на всички приходи и разходи от лихви, е печалба в размер на 38 580 лв. (*р. 4 на Справката*), която влияе благоприятно на лимита на признати лихвени разходи по реда на слабата капитализация, защото 75 на сто от нея е 28 935 лв. (*р. 6 на Справката*).

При формирането на данъчния финансов резултат в ГДД за 2014 г. ДЗЛ:

- **не посочва в увеличение** на счетоводния финансов резултат разходи за лихви, непризнати за данъчни цели по реда на слабата капитализация,

защото лимитът на признатите лихвени разходи по реда на слабата капитализация (формиран от 75 на сто от счетоводният финансов резултат преди всички разходи и общия размер на приходите от лихви) покрива сумата на разходите за лихви, подлежащи на регулация и осигурява излишък в размер на 21 735 лв. (ред 7.2 от Справката е отрицателна величина).

- **посочва в намаление** на счетоводния финансов резултат (обратно проявление) на непризнати разходи за лихви, в размер на 21 735 лв., до размера на сумата по р.7.2. Сумата на намалението по чл. 43, ал. 2 се формира от сумите на непризнатите разходи за лихви от 2009 г. – 5 600 лв., 2011 г. – 12 500 лв. и 2012 г. – 3 635 лв.

За ДЗЛ остават за обратно проявление следните непризнати лихви по реда на слаба капитализация:

- от 2012 г. – **955 лв.** (4 590 – 3 635), с петгодишен период за обратно проявление 2013 г. – 2017 г.;
- от 2013 г. – **4 610 лв.**, с петгодишен период за обратно проявление 2014 г.- 2018 г.

3.3. При счетоводен финансов резултат загуба – (25 500 лв.) (трети вариант)

№	ПОКАЗАТЕЛИ	Сума в лева
1	Счетоводен финансов резултат (загуба)	(25 500)
2	Общ размер на приходите от лихви	500
3	Общ размер на разходите за лихви	15 500
4	Счетоводен финансов резултат без влиянието на всички приходи и разходи от лихви (ред 1 – ред 2 + ред 3) (-25 500 – 500 + 15 500)	(10 500)
5	Разходи за лихви, подлежащи на регулация, посочени в чл. 43, ал. 3 от ЗКПО	7 700
6	0.75 x ред 4 , когато сумата по ред 4 е положителна величина или нула , когато сумата по ред 4 отрицателна или нулева величина ()	0
7	ред 5 – ред 2 – ред 6 (7 700 – 500 – 0)	
7.1	получената разлика е положителна величина – сумата от този ред се попълва на ред 8 от колона А на част VI	7 200
7.2		

При този вариант (трети) счетоводният финансов резултат е **загуба в размер на (25 500 лв.)** и след изключването на всички приходи и разходи от лихви счетоводният финансов резултат е загуба в размер на (10 500 лв.) (р. 4 на Справката) и на основание чл. 43, ал. 4 от ЗКПО този отрицателен резултат не участва при определяне на размера на непризнатите лихви, т.е. на ред 6 се записва „нула“, при което лимитът на признатите лихвени разходи по реда на слабата капитализация се формира само от приходите от лихви в размер на 500 лв. (р. 7 на Справката).

Сумата на разходите за лихви, непризнати за данъчни цели по реда на слабата капитализация, която ДЗЛ посочва в увеличение на счетоводния финансов резултат за 2014 г., е в размер на 7 200 лв., получена от сумата на разходите за лихви, подлежащи на регулация, в размер на 7 700 лв. минус приходите от лихви в размер на 500 лв.

През 2014 г. изтича петгодишният период за обратното проявление на непризнатите разходи за лихви по реда на слаба капитализация, възникнали за 2009 г., в размер на 5 600 лв., поради което от данъчна временна разлика те се трансформират в постоянна данъчна разлика.

За ДЗЛ остават за обратно проявление в следващите години непризнати лихви по реда на слаба капитализация в размер на 25 525 лв., възникнали от:

- 2011 г. – 12 500 лв., с петгодишен период за обратно проявление 2012 г. – 2016 г.
- 2012 г. – 4 590 лв., с петгодишен период за обратно проявление 2013 г. – 2017 г.
- 2013 г. – 4 610 лв., с петгодишен период за обратно проявление 2014 г. – 2018 г.
- 2014 г. – 7 200 лв., с петгодишен период за обратно проявление 2015 г. – 2019 г.

Пример II. Специфични форми на проявление на режима на слаба капитализация

ДЗЛ има непризнати разходи за лихви към 01.01.2014 г., с които е увеличен счетоводният финансов резултат по реда на слабата капитализация в размер на 24 300 лв., с произход по години: 2012 г. – 14 590 лв. и 2013 г. – 9 710 лв.

За 2014 г. ДЗЛ има:

- *счетоводно отчетени финансови (лихвени) разходи в размер на 25 100 лв.,*
- *отчетени счетоводни приходи от лихви в размер на 1 500 лв.*

Счетоводният финансов резултат преди начисляването на данъците от печалбата е счетоводна печалба в размер на 4 500 лв.

Етапи на режима на слаба капитализация :***1. Изчисляване и сравняване на размера на собствен капитал и привлечен капитал по формулата, дадена с чл. 43, ал. 6***

- Троен размер на собствения капитал – 265 800.00 лв.
- Привлечен капитал – 253 302,50 лв.

Тройният размер на средно аритметичната величина на собствения капитал (265 800.00) е по-голям от средноаритметичната величина на привлечения капитал (253 302.50) и **на основание чл. 43, ал. 6 не е приложим режимът на слабата капитализация от ДЗЛ за 2014 г.**

2. Определяне сумата на признатите разходи за лихви по реда на чл. 43, ал. 2

Макар че ДЗЛ не попада в режим на слаба капитализация, поради това че има непризнати лихви, с които е увеличен счетоводният финансов резултат в предходни години, то за 2014 г. попълва Справката за „Регулиране на слаба капитализация“ и изчислява размера на лихвите за обратно проявление. Сумата на признатите разходи за лихви (обратно проявление) се изчислява по формулата, дадена с чл. 43, ал. 2:

ПРЛ = 0,75 x ФРПЛ + ПЛ – РЛ, където:

ПРЛ са признатите разходи за лихви;

ФРПЛ е счетоводният финансов резултат преди всички разходи и приходи от лихви;

ПЛ е общият размер на приходите от лихви;

РЛ са разходите за лихви, определени по реда на чл. 43, ал. 3 за текущата година.

2.1. Изчисляване сумата на разходите за лихви (РЛ), определени по реда на чл. 43, ал. 3 за текущата година

Отчетените финансови (лихвени) разходи от ДЗЛ за текущата 2014 г. имат следната структура:

Видове финансови (лихвени) разходи	Данъчно третиране по чл. 43, ал. 3	Сума в лева
<i>Лихви и такси по банков кредит</i>	<i>Извън обхвата на чл. 43, ал. 3 (в изключенията чл. 43, ал. 3, т. 1)</i>	<i>7 200</i>
<i>Лихви и такси по банков кредит, обезпечен и от свързано лице</i>	В обхвата на чл. 43, ал. 3 (не са в изключенията по т. 1)	5 600
<i>Разходи за лихви по фирмен кредит</i>	В обхвата на чл. 43, ал. 3, изр. 1 и не са в изключенията	2 500
<i>Лихви за просрочие на публични общински плащания</i>	<i>Извън обхвата на чл. 43, ал. 3 (в изключенията – чл. 43, ал. 3, т. 3)</i>	<i>1 500</i>
<i>Наказателни лихви за закъснели плащания с търговски контрагенти</i>	<i>Извън обхвата на чл. 43, ал. 3 (в изключенията – чл. 43, ал. 3, т. 2)</i>	<i>3 700</i>
<i>Лихви по финансов лизинг</i>	<i>Извън обхвата на чл. 43, ал. 3 (в изключенията – чл. 43, ал. 3, т. 1)</i>	<i>4 600</i>
Обща сума на лихвените разходи		25 100
Сума на разходите за лихви, определени по реда на чл. 43, ал. 3		8 100

2.2. Попълване на „Справка – Регулиране на слаба капитализация“ и изчисляване размера на лихвите за обратно проявление

№	ПОКАЗАТЕЛИ	Сума в лева
1	Счетоводен финансов резултат (счетоводна печалба)	4 500
2	Общ размер на приходите от лихви	1 500
3	Общ размер на разходите за лихви	25 100
4	Счетоводен финансов резултат без влиянието на всички приходи и разходи от лихви (ред 1 – ред 2 + ред 3) (4 500 – 1 500 + 25 100)	28 100
5	Разходи за лихви, подлежащи на регулация, посочени в чл. 43, ал. 3 от ЗКПО	8 100
6	0.75 x ред 4 , когато сумата по ред 4 е положителна величина или нула , когато сумата по ред 4 отрицателна или нулева величина (28 100 x 0.75)	21 075
7	ред 6 + ред 2 – ред 5 (21 075 + 1 500 – 8 100)	14 475
7.1	получената разлика е положителна величина – сумата от този ред се попълва на ред 8 от колона А на част VI	
7.2	получената разлика е отрицателна величина	14 475

Специфичното в този случай е, че:

- изискванията на чл. 43, ал. 6 от ЗКПО са изпълнени и режимът на слаба капитализация по реда на чл. 43, ал. 1 не е приложим за 2014г. от ДЗЛ;
- приложим е режимът на слаба капитализация по реда на чл. 43, ал. 2, защото ДЗЛ има непризнати разходи за лихви към 01.01.2014 г. в размер 24 300лв., с които в предходни години е увеличен счетоводният финансов резултат по реда на чл. 43, ал. 1;
- при формирането на данъчния финансов резултат за 2014г. ДЗЛ посочва в ГДД намаление на счетоводния финансов резултат (обратно проявление) на непризнати разходи за лихви, в размер на 14 475 лв., до размера на сумата по р. 7.2. Сумата на намалението по чл. 43, ал. 2 е формирана от сумите на непризнатите разходи за лихви от 2012 г. – 14 590 лв. и 2013 г. – 7 985 лв.;
- за ДЗЛ остават за обратно проявление непризнати лихви по реда на слаба капитализация от 2013 г. в размер на 1 725 лв. (9 710 – 7 985), чийто петгодишен период за обратно проявление е 2014 г. – 2018 г.

V. Отчитане на отсрочените данъци при възникване и обратно проявление на данъчните временни разлики „Лихви слаба капитализация“

Непризнатите за данъчни цели счетоводни разходи за финансови (лихвени) разходи по реда на слабата капитализация формират намаляема данъчна временна разлика.

Намаляемата данъчна временна разлика от „Лихви слаба капитализация“:

- **възниква** – в годината на счетоводното отчитане на разхода (загубата), когато този разход се посочва в увеличение на счетоводния финансов резултат в ГДД на основание чл. 43, ал. 1 от ЗКПО;
- **обратно се проявява** (закрива) – в годините на настъпване на условията за признаване, регламентирани с чл. 43, ал. 2 от ЗКПО, като се посочва в намаление на счетоводния финансов резултат в ГДД.

Данъчният ефект по отношение на намаляемите временни разлики счетоводно се отчита и представя като „Актив по отсрочени данъци“. Процесът на формиране и отчитане на отсрочените данъци се извършва по реда на СС 12 *Данъци от печалбата*.

Проблемът се изразява в това, че често в практиката не се отразява данъчният ефект на възникналите данъчни временни разлики, в т.ч. и на възникналите от непризнати лихвени разходи по реда на слаба капитализация. Разбира се, това, че не е отчетен счетоводно данъчният ефект на възникналите и проявилите се данъчни временни разлики, не пречи (не се отразява) на

преобразуването в увеличение и намаление на счетоводния финансов резултат с тях. Но при попълването на ГДД, а особено когато има смяна на счетоводителите, липсата на счетоводна информация за данъчния ефект по отношение на непризнати **финансови (лихвени) разходи по реда на слабата капитализация**, с които е увеличен счетоводният финансов резултат, може да доведе до това да не се посочат в намаление и на практика да се трансформират в постоянна разлика. Със счетоводното отчитане на данъчния ефект като „Актив по отсрочени данъци” се осигурява не само изпълнение на изискванията на приложимите счетоводни стандарти (СС 12 *Данъци от печалбата*), но се осигурява и информация, която е значим индикатор за наличието на намаляема временна разлика и при настъпване на условията, изискуеми от ЗКПО, да се извърши намаление на счетоводния финансов резултат с непризнатите разходи.

Пример:

За практическото представяне и изменение на данъчния ефект на данъчната временна разлика „лихви слаба капитализация” по данни от първи и втори вариант от **пример I:**

№	Поянителен текст	при първия вариант на пример I		при втория вариант на пример I	
		Сума на временната разлика	Данъчен ефект (отсрочен данъчен актив)	Сума на временната разлика	Данъчен ефект (отсрочен данъчен актив)
1	Наличност на 01.01.2014 г. <i>(н.салдо на с/ка „Активи по отсрочени данъци”; н/да „лихви слаба капитализация”, в т.ч. по години</i>	27 300.00 2009 г. – 5 600 лв.; 2011 г. – 12 500 лв.; 2012 г. – 4 590 лв.; 2013 г. – 4 610 лв.	2 730.00	27 300.00 2009 г. – 5 600 лв.; 2011 г. – 12 500 лв.; 2012 г. – 4 590 лв.; 2013 г. – 4 610 лв.	2 730.00
2	Възникнали през 2014 г. (сумата на разходите за 2014 г. и посочени в увеличение в ГДД); <i>Дт с/ка „Активи по отсрочени данъци”; н/да „лихви слаба капитализация”/ Кт с/ка „Текуща печалба” – 382.50 лв.</i>	3 825.00	382.50	0	0
3	Проявили се през 2014 г. (сумата на обратно проявление по чл. 43, ал. 3) –	0	0	(21 735.00) 2009 г. –	(2 173.50)

	посочена в намаление в ГДД) Дт с/ка „Текуща печалба“ / Кт с/ка „Активи по отсрочени данъци“; п/да „лихви слаба капитализация“ – 2 173.50 лв.			5 600 лв.; 2011 г. – 12 500 лв.; 2012 г. – 3 635 лв.	
4	Трансформиране в постоянна данъчна разлика поради изтичане на петгодишния период за обратно проявление – <i>Дт с/ка „Текуща печалба“/Кт с/ка „Активи по отсрочени данъци“; п/да „лихви слаба капитализация“ – 560 лв.</i>	(5 600.00) 2009 г. – 5 600 лв.	(560.00)	-	-
5	Сума на 31.12.2014 г. <i>(кр. салдо на с/ка „Активи по отсрочени данъци“; п/да „лихви слаба капитализация“, в т.ч. по години на възникване</i>	25 525.00 2011 г. – 12 500 лв.; 2012 г. – 4 590 лв.; 2013 г. – 4 610 лв.; 2014г. – 3 825 лв.	2 552.50	5 565.00 2012 г. – 955 лв.; 2013 г.- 4 610 лв.	556.50

CURRENT ASPECTS AND ISSUES RELATED TO THE PRACTICAL IMPLEMENTATION OF THE THIN CAPITALIZATION REGIME

Mina Dimitrova

Certified Public Accountant,

Registered Auditor

Key words:	Summary
<p><i>Thin capitalization</i></p> <p><i>Equity</i></p> <p><i>Debt capital (Borrowings)</i></p> <p><i>Finance costs (interest expenses)</i></p> <p><i>Non-deductible interest expenses</i></p> <p><i>Interest income</i></p> <p><i>Accounting financial result before all interest income and expense</i></p> <p><i>Deductible interest expense</i></p> <p><i>Corporate Income Tax Act</i></p>	<p><i>The provisions governing thin capitalization under the Corporate Income Tax Act prescribe a specific procedure and its implementation in practice raises a number of issues and leads to specific situations. This paper, analyzing certain concepts and case studies, aims at providing answers to specific issues and cases and hence facilitating relevant practical application.</i></p>